

SLOVENSKI ETNOGRAFI, Odgovorni urednik BORIS KUHAR, izd. Slovenski etnografski muzej, XXIII—XXIV, 1970—1971, Ljubljana 1972, 155 str.

U našoj etnografskoj literaturi nema mnogo teoretskih radova o narodnoj likovnoj umjetnosti. Treba stoga pozdraviti objavljivanje referata Gorazda Makarovića *Kaj je ljudska umetnost*. Autor prikazuje shvaćanja narodne likovne umjetnosti s različitih aspekata, a bavi se iscrpno i problemom izvora narodne umjetnosti. Odbija svaki evropocentrizam i zastupa sociološki pristup umjetnosti. Anka Novak u članku *Poslikano povišstvo v Dolini* smatra da je maljanje na pokućstvu nastalo iz tradicije oslihtavanja gotskih drvenih stropova u crkvama. Autorica se bavi u tom članku razvojem bojanja na pokućstvu i daje potanki opis najstarijih maljanih škara iz Doline. Analizirajući boje i motive na pokućstvu upozna nas sa slikarskim radionicama koje su se bavile bojanjem na pokućstvu a koje su u tom kraju djelovale u prošlom i početkom ovog stoljeća. — O povijesti kamenoreza u dolini rijeke Peračice govori Cene Avgustin u *Zeleni kamen v gorenjski arhitekturi*. Nosilac djelovanja kroz dugi vremenski period bila je obitelj Kocijančič, te autor posvećuje veći dio prostora stilskim karakteristikama ove radionice i njezinu utjecaju na seosku arhitekturu. — Narodna nošnja nije nepromjenljiva. Pod raznim utjecajima ona se u Sloveniji u toku 19. st. mijenjala, a od 60-tih godina počela se naglo približavati gradskoj nošnji. O tim promjenama i utjecajima piše Marija Makarovič u radu *Narodna noša*. — Angelos Baš u sociološko-komparativnoj studiji *Obiranje hmelja na kmečkih posestvih v Savinjskoj dolini* daje kratak pregled razvoja hmeljarstva i opširan prikaz života i uvjeta rada beračica hmelja u vrijeme prije I svjetskog rata, između dva rata i u najnovije vrijeme. — Tine Kurent se bavi kompozicijom od deset crta koja uključuje i križ kao tehnikom brojenja u članku *Kompozicija desetih črt v »križ« s pomenom »deset« in »desetletje«*, dok Petar Vlahović piše u spomen dra Bože Škerlja *Dr Božo Škerlj in njegov pomen za etničko antropologijo*. — Dušan Drljača donosi prikaz *Jugoslovanski dokumentarni film z etnološko tematiko*, Fanči Šarf *Razstave Slovenskega etnografskega muzeja v letih 1970 in 1971*, a Anka Novak *Poročilo o razstavi dejavnosti etnografskega oddelka pri Gorenjskem muzeju v Kranju med leti 1960/70*. — Časopis završava prikazima knjiga i bibliografijom Slovenskog etnografa I—XXII.

Vlasta Domaćinović

MAKEDONSKI FOLKLOR, Spisanie na Institutot za folklor vo Skopje, Glaven i odgovoren urednik BLAŽE RISTOVSKI, Skopje, god. I, 1968, br. 1, 219 str., br. 2, 340 str.; god. II, 1969, br. 3—4, 560 str.; god. III, 1970, br. 5—6, 205 str.; god. IV, 1971, br. 7—8, 335 str.; god. V, 1972, br. 9—10, 306 str.; god. VI, 1973, br. 11, 168 str.

Institut za folklor u Skoplju pokrenuo je 1968. godine polugodišnji časopis »Makedonski folklor«. Zadatak je časopisa da objavljuje studije, saopćenja, materijale, kritike, prikaze i drugo, makedonskog ili južnoslavenskog i općebalkanskog folkloru; portrete istaknutih folklorista, narodnih pripovjedača, pjevača, svirača i plesača; bibliografiju iz oblasti makedonskog folkloru i iz oblasti folkloru južnoslavenskih i balkanskih naroda koji se na neki način dodiruju s makedonskim. Časopis objavljuje i teoretske priloge od općeg

značenja za folkloristiku. Ova prva makedonska naučna folklorna publikacija izlazi na makedonskom jeziku dva puta na godinu. Časopisom rukovodi Redakcijski odbor, čiji je glavni i odgovorni urednik dr Blaže Ristovski, direktor Instituta za folklor u Skoplju. Do sada je izišlo jedanaest brojeva tog časopisa. Osvrnut ćemo se ukratko na dosadašnje brojeve.

Godina I, broj 1, 1968, obuhvaća proučavanje narodne epike, naricaljki u Makedoniji, općih motiva u revolucionarnim pjesmama balkanskih naroda, vokalne tradicije Bitoljskog polja, te saopćenja i materijale.

Godina I, broj 2, 1968. U ovom broju objavljen je materijal sa Simpozija o makedonskim revolucionarnim pjesmama iz epohe Ilindena; obrađuju se problemi melodika i epike i odnos teksta i melodije.

Godina II, broj 3—4, 1969, donosi materijal Prvog međunarodnog simpozija o balkanskom folkloru, održanog u Ohridu 7—8. srpnja 1969. godine. Kako za taj simpozij teme nisu bile unaprijed određene, referati su vrlo raznoliki. Dr Jovan Vuković iz Sarajeva razmatra intonacijske momente u strukturiranju narodnog stiha i metodologiju proučavanja; dr Tvrtko Čubelić iz Zagreba govori o komparativističkom aspektu i komparativističkim koncepcijama u proučavanju usmene narodne književnosti. Na proučavanju makedonske epike zadržali su se dr Kole Simitčiev (Poljska) i dr Živomir Mladenović (Beograd, *Odnos srpskohrvatske i grčke narodne epike*). O ilindenskom ustanku u makedonskoj narodnoj poeziji piše Dimče Najčeski (Skoplje); o poetici revolucionarnog folkloru krajem XIX st. i početkom XX st. piše Rosica Angelova — Georgieva iz Bugarske. Važni su članci dra Ristovskog *O proučavanju narodne poezije Gorana* i dra K. Penušliskog *Šaljive plesne pjesme*. O makedonskim poslovicama piše dr T. Sazdov iz Skoplja pod naslovom *Prilog proučavanju stilsko-izražajnih karakteristika u makedonskim narodnim poslovicama*. U muzikološkom dijelu sudjelovali su: dr R. Hrovatin iz Ljubljane (*Proces nastajanja revolucionarne pjesme*), Ghizela Suliteanu iz Bukurešta (*Les chansons des peuples balkaniques et les Noël's du peuple Roumain*), A. Limin iz Skoplja piše o gajdama na Balkanu, mr V. Hadžimanov iz Skoplja o metroritmičkoj sedmorci u makedonskom melosu, mr S. Golabovski iz Skoplja o ornamentici u makedonskom melosu, Đ. Đorđijev iz Skoplja o formalnoj strukturi refrenskih melodija u makedonskim narodnim pjesmama. U koreološkom odsjeku sudjelovali su: dr I. Ivančan iz Zagreba (*Problemi scenske primjene folkloru*), dipl. inž. B. Ravnikar iz Ljubljane (*Koreološki prispevak ziljskemu štehanju*), V. Kličkova iz Skoplja (*Rusaliski običaji vo Gevgelisko*), Ferenc Pesovar iz Mađarske (*Platz des Südtransdanubischen Tanzdialektes in der Ungarischen und Südosteuropäischen Tanzkultur*) i drugi. Na kraju su kritike, recenzije, bilješke i bibliografija.

Godina III, broj 5—6, 1970. U ovom broju važniji su prilozi: dra Borisa Putilova iz Lenjingrada o strukturi nastajanja sižea u bilinama i u junačkim pjesmama, dra Dragoljuba Dragojlovića iz Beograda o bogumilskim apokrifnim reliktima iz Makedonije, dra V. Sokolove iz Moskve *Tipovi toponimskih slavenskih legendi*. U odjelu »Naš portret« prikazan je portret makedonskog skupljača narodnih umotvorina Manka K. Cepenкова (1829—1920). Časopis završava saopćenjima i materijalima.

Godina IV, broj 7—8, 1971. U ovom dvobroju nalazi se materijal II međunarodnog simpozija za balkanski folklor, održanog u Ohridu 7—8. srpnja 1971. godine. Zbog velikog broja referata u okviru prvih triju simpozijских tema u ovom dvobroju objavljeni su referati ovih tema: I. Simbolika u narod-

nom stvaralaštvu balkanskih naroda; II. Ritmika u narodnoj muzici balkanskih naroda i III. Klasifikacija narodnih plesova s balkanskog područja. Velik broj naših i stranih znanstvenika i stručnjaka dao je ovom simpoziju posebno značenje. Referate o prvoj temi pročitali su: iz Jugoslavije dr D. Nedeljković, dr C. Organdžieva, dr D. Konstatinov, F. Popova, V. Antić, dr Š. Plana, dr Z. Mladenović, Vuk Nedeljković, dr D. Antonijević, dr S. Knežević, B. Petrovski, A. Popvasileva, L. Spirovska, N. Tselakovski, N. Tozi i Đ. Zdravev. Od inozemnih referenata sudjelovali su: dr L. Šeptaev (SSSR), dr N. Robovski (ČSSR), dr J. Farago, J. Popa, dr V. Adascalitsei i P. Petrescu (Rumunjska), K. Hadžihasan (Albanija). U drugoj simpozijijskoj temi sudjelovali su: iz Jugoslavije dr R. Hrovatin, A. Linin, dipl. inž. B. Ravnikar, T. Bitsevski; zatim Emilia Comisel iz Rumunjske, Birthe Traerup iz Danske i Baki Kongoli iz Albanije. U trećoj simpozijijskoj temi sudjelovali su: iz Jugoslavije M. Dimoski, iz Bugarske A. Jak. Ilieva, iz Rumunjske dr T. Trâpcea, iz Albanije N. Agolli i iz SAD Etsie Dunin.

Godina V, broj 9—10, 1972. U ovom dvobroju nalaze se referati četvrte simpozijijske teme (Svadbene obredi, igre i pjesme balkanskih naroda) II međunarodnog simpozija za balkanski folklor, održanog u Ohridu 7—8. srpnja 1971. godine. U toj temi sudjelovali su: iz Jugoslavije dr V. Stojančević, D. Najčeski, V. Jačoski, A. Popovski, F. Kavaev, A. Salih, I. Bošnački, Đ. Đorđiev i B. Džimrevski, zatim Jan Komorovsky (ČSSR), dr H. Czajka i dr K. Simitóiev, (Poljska), R. Leibman (SAD), dr N. Dunâre, G. Suliteanu (Rumunjska), dr I. Ben-Ami i dr A. Chiloah (Izrael), N. Kaufman (Bugarska). U diskusiji su sudjelovali: dr D. Nedeljković, dr R. Hrovatin, N. Kaufman, D. Nanevski, dr N. Dunâre, E. Comisel, dr I. Ben-Ami. U rubrici »Saopćenja i materijali« sudjelovali su: dr B. Ristovski (*Narodna pjesma kao osnova melodrame »Srešta« V. Černodrinskog*), dr H. Andonov — Poljanski (*Karakteristike Makedonije u britanskoj etnološkoj i folklorističkoj literaturi*) i Đ. Zdravev (*Informacije o terenskom istraživanju tekstilne narodne ornamentike*). U rubrici »Naš portret« prof. D. Ortakov prikazao je djelatnost etnomuzikologa Z. Firfova. Dvobroj završava kritikama, recenzijama, bilješkama, kronikom i bibliografijom.

Godina VI, broj 11, 1973. U rubrici »Članci« dr Boris Putilov iz Lenjingrada piše o epici o Kraljeviću Marku i problemu epskog junaka i historijske ličnosti; Dimče Najčeski iz Skoplja piše o epskoj idealizaciji u junačkim narodnim pjesmama (prema materijalu makedonskih junačkih pjesama o Kraljeviću Marku); dr Josip Badalić iz Zagreba piše o stvaralačkim postupcima ruske i hrvatske narodne epike; Svetlana Dimitrieva iz Moskve piše o pokušaju kartografiranja u proučavanju ruskih bilina; B. Petrovski iz Skoplja piše o baladi o prodanoj nevjesti u makedonskom narodnom stvaralaštvu, Natalija Veleckaja iz Moskve piše o povijesti slavenskih proljetnih obreda; T. Vražinovski iz Skoplja: *Lik zmaja u makedonskim predajama*; zanimljiv je i članak Izaija Zemcovskog iz Lenjingrada *O analizi jedne melodije* u kojem opisuje metodiku sistematskog istraživanja u etnomuzikologiji. U rubrici »Saopćenja i materijali« sudjeluju: A. Popvasileva, *Makedonski pripovjedači bilingvisti u Rumunjskoj*; T. Vražinovski iz Skoplja, *»Momin skok« u makedonskim predajama*; V. Jačoski iz Skoplja, *NOB, Tito i KPJ u albanskoj narodnoj pjesmi*; T. Bicevski iz Skoplja, *Muzičke karakteristike goranskog pjevanja*; dr B. Ristovski, *Tri sovjetska folklorna zbornika i jedan nefolklorni problem*. Dalje slijede kritike, recenzije, bilješke i kronika.

Aleksandar Linin